

Joel Noël

Verhalenbankjesroute: Het Westen

Rond kasteel De Slangenburg bij Doetinchem is op Tweede Kerstdag een wandeling uitgezet door Staatsbosbeheer. Vrijwilligers met reflecterende rode hesjes wijzen de vele auto's een plek in de berm naast modderige wegen. Wij zijn hier met een ander doel: het zoeken van een 'verhalenbankje' voor deze route. Het wordt gevonden aan de laan langs het hertenkamp bij het kasteel. Een eenvoudig stug aandoend meubel dat niet voor deze dromerige functie ontworpen is.

Je kunt hier nu zitten om te luisteren naar het midwinterhoornblazen door leden van 'D'n olden roop'. Ze blazen om de beurt (tegelijk mag niet) een vijftal verschillende 'natuurlijke' geluiden, de oude roep genoemd. De mannen dragen klompen, blauwe kiels met rode halszakdoeken en brengen de typische klaaglijke tonen uit de Adventstijd voort. Kinderen en een enkele volwassene mogen het zelf proberen, op hetzelfde mondstuk, wat ons afschrikt.

Ooit gebruikten de Germanen de hoorn tijdens de Joelfeesten rond 21 december, ze geloofden de god Wodan er mee te helpen bij zijn jacht op de wolf Fernir. Deze jaagde weer op de zon, verslond die en maakte de wereld donker, Wodan moest dit trachten te voorkomen. Het blazen heeft effect, het is zonnig en het dooit, de boze geesten lijken ver weg.

De groepen wandelaars kunnen zich warmen aan stukken boomstam die overal staan te branden, iets dat ondenkbaar is in de zomer. Die komt ons in herinnering bij het zien van de oude VRIGA betonpaaltjes langs een fietspad. Zittend bij mijn vader voorop de fiets, waarbij ik een fijn straaltje zand van het fietspad via het voorwiel in mijn gezicht kreeg. De Slangenburg was een groot donker bos met lange rechte lanen en het kasteel een geheimzinnige plek met een brede gracht eromheen. Mijn ouders dachten dat ik herten kijken leuk zou vinden, maar eigenlijk was ik meer geïnteresseerd in het ijskarretje van Siebelink. De ijsverkoopster was een in witte jas gehulde wat oudere vrouw met een stijf been. Voor de aandrijving van de kar zorgde een knetterend en walmend motortje achterop het voertuig.

Veel later reed ik zelf knetterend op mijn brommer door de Slangenburg naar school in Doetinchem, in het kielzog van een lijnbus van de Gelderse Tram Wegen behaalde ik illegale snelheden. In de mooie S-bocht van de weg liet ik mijn knie wat uithangen, zoals echte racers doen.

Op school ging het wat minder hard, ik haalde ternauwernood mijn diploma in een bezemklas HBS met andere leerlingen van buitenaf. In een van de toenmalige winters had het zo zwaar geijzeld dat er naar school geschaatst werd door enkele dichterbij wonende klasgenoten. Niet door mij, ik liet mij gerieflijk vervoeren per lijnbus, wegdromend over mijn liefde op de school die nu een restaurant geworden is. Weer veel later zag ik het liefde ergens anders terug vanuit de anonimiteit van een motorhelm. Ze stond te praten bij een school met iemand en haar prachtige lange haar was tot permanent geworden. Ontgoocheld keek ik nog even om, terwijl de motorfiets plotseling inhiel en een soort snik produceerde, alsof de machine met mij meevoelde.

Vandaag zijn er geen motoren in het bos, het is te glad en ze zijn er trouwens verboden. Bossen, lanen en weilanden op het landgoed bij Doetinchem zijn stilteplekken geworden, waar de werkende mens een 'fijn weekend' kan beleven, het liefst via een evenement als bijvoorbeeld de Midwinterhoornwandeling, binnen de rood-witte afzetlinten langs gebaande paden met wegwijzing. Of een Zen-Vasten-Wandelen vijfdaagse vanuit het nabije klooster Betlehem, waarbij de deelnemers zich o.a. kunnen ontdoen van 'oude patronen die belemmerend werken'. Gelukkig is dat niet gebeurd met het patroon van de lanen en paden van de Slangenburg, een van de best bewaarde landgoederen uit de Baroktijd. De heer van Slangenburg - Frederik Johan van Baer - was een lastig heerschap, maar wat mij voor hem inneemt, is dat hij op 15 december 1713 naar zijn laatste wens sober ten grave werd gedragen naar de Hervormde Kerk van Zelhem door ambachtslieden en boeren.

Van vijf dagen holistisch vasten had nog nooit iemand gehoord, noch van de daarin begeleidende Dharmaholder. Hier werd door de pachters noest gewerkt van de vroege ochtend tot de late avond, zonder te beseffen dat ze mogelijk leefden in overeenstemming met een Zen-Boeddhistische gedachte. Zittend op dit verhalenbankje probeert u zich te onthechten aan deze consumptiemaatschappij, maar het is al te laat: u hebt er reeds voor betaald...

Louis Radstaak